

UCHWAŁA NR XXII/331/2026
RADY MIASTA I GMINY KÓRNIK

z dnia 25 lutego 2026 r.

w sprawie udzielenia dotacji na remont i renowację murów wewnętrznych przyziemia Zamku w Kórniku wraz z nadzorem inwestorskim – etap VIII

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9, art. 18 ust. 2 pkt 15 oraz art. 40 ust. 1 i art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465, 1572, 1907 i 1940) i art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2024 r., poz. 1292) oraz uchwały nr VII/98/2024 Rady Miasta i Gminy Kórnik z dnia 30 października 2024 r. w sprawie określenia zasad przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków (Dz. Urz. Woj. Wlkp. poz. 9592), Rada Miasta i Gminy w Kórniku uchwala, co następuje:

§ 1. Udziela się dotacji Polskiej Akademii Nauk Bibliotece Kórnickiej w wysokości 150 000,00 zł (sto pięćdziesiąt tysięcy złotych) na wykonanie prac remontowych i renowacyjnych murów wewnętrznych przyziemia Zamku Kórnickiego wraz z nadzorem – etap VIII.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Kórnik.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miasta i Gminy Kórnik

Anna Maria Andrzejewska

UZASADNIENIE
do uchwały nr XXII/331/2026
Rady Miasta i Gminy Kórnik
z dnia 25 lutego 2026 r.

w sprawie udzielenia dotacji na remont i renowację murów wewnętrznych przyziemia Zamku w Kórniku wraz z nadzorem – etap VIII

Uchwałą nr VII/98/2024 Rady Miasta i Gminy Kórnik z dnia 30 października 2024 r. zostały określone zasady przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Organem uprawnionym do udzielania dotacji jest Rada Miasta i Gminy w Kórniku.

W dniu 29 września 2025 roku wpłynął wniosek Polskiej Akademii nauk Biblioteka Kórnicka o przyznanie dotacji celowej na wykonanie remontu i renowację murów wewnętrznych przyziemia Zamku w Kórniku wraz z nadzorem – etap VIII, przy zabytku zlokalizowanym w Kórniku, przy ul. Zamkowej 5, wpisanym do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego pod numerem KL – III – 680/23/68, numer rej. 116A z dnia 1 czerwca 1968. Zamek Kórnicki ma wyjątkową wartość historyczną i zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta RP z 15 czerwca 2011 r. (Dz.U. Nr 143, poz. 836) został wpisany na listę pomników historii: „Kórnik – zespół zamkowo-parkowy wraz z kościołem parafialnym-nekropolią właścicieli”. Rok 2026 ma szczególne znaczenie w dziejach tego miejsca, gdyż przypadają dwa wielkie jubileusze: 600-lecie Zamku Kórnickiego oraz 200-lecie Biblioteki Kórnickiej.

Zamek Kórnicki jest siedzibą rodową m.in. Górków, Grudzińskich, Działyńskich i Zamoyskich. Posadowiony jest na sztucznej wyspie, otoczony parkiem krajobrazowym – arboretum i trzema zabytkowymi oficynami. Obecny kształt zamku zawdzięczamy Tytusowi Działyńskiemu – neogotycki, o wyglądzie i charakterze nawiązującym do budowli obronnych, z basztami, strzelistymi wieżyczkami i blankami. Zamek w Kórniku jest dziś jedyną rezydencją w Wielkopolsce, która zachowała swoją niezmienną postać od XIX wieku.

Najważniejszym skarbem Zamku jest Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk, utworzona przez Tytusa Działyńskiego, gromadząca zbiory należące do narodowego zasobu bibliotecznego. W Bibliotece Kórnickiej zgromadzony jest blisko 500-tysięczny księgozbiór, w tym ok. 30 tys. starych druków, 16 tys. rękopisów, kartografia, dyplomy, kolekcja grafiki, fotografii historycznej. Wnętrza Zamku udostępniane są turystom, którzy podziwiają XIX-wieczne wyposażenie siedziby Działyńskich i Zamoyskich, w tym cenne obrazy, meble, intarsjonowane podłogi.

Na podstawie ekspertyzy stanu zachowania przyziemi w Zamku Kórnickim wykonanej w 2018 roku stwierdzono, iż przeprowadzone w roku 2012 i 2013 prace remontowo-konserwatorskie przyczyniły się do znacznej poprawy stanu przyziemia. Zatrzymano lub ograniczono wówczas działanie bardzo istotnych czynników niszczących mury Zamku. Stworzono sprzyjające warunki osuszania murów, na co wskazują wyniki pomiarów wilgoci. Niestety nierozwiązany wciąż pozostaje problem dużej zawartości szkodliwych soli, którymi mury były nasycone przez lata. Proces destrukcji jest procesem postępującym. Za konieczne uznawano podjęcie jak najszybszych działań, które pozwolą na bezpieczne wyprowadzenie soli z muru, tak aby zapobiec ich krystalizacji w strukturze zabytkowego budulca. Jedyną skuteczną metodą uznano zastosowanie okładów odsalających, pozwalających na migrację i gromadzenie soli poza budulcem. Ekspertyza stała się podstawą zlecenia opracowania projektu „Remont i renowacja murów wewnętrznych przyziemia Zamku w Kórniku”.

Założono, że proces odsalania przebiegać będzie niejednorodnie (może trwać 2 – 3 lata). Jednak po wykonaniu 3 etapów prac okazało się, że prace należy kontynuować. Zgodnie z zaleceniami konserwatora prace należy etapować.

W latach 2020-2025 wykonano siedem etapów prac, które objęły kolejno wszystkie pomieszczenia przyziemi.

Na rok 2026 (etap ósmy) planowane jest zakończenie prac w pomieszczeniach, w których osiągnięto zadawalający poziom odsalania i ponowne zastosowanie okładów odsalających w salach o największym stężeniu soli, obejmujących najstarsze partie murów przyziemia.

Każdemu etapowi towarzyszą badania zasolenia ścian, wykonane przez konserwatora. Wieloletni proces odsalania przynosi widoczne efekty. Jednakże część pomieszczeń wykazuje jeszcze duży stopień zasolenia. Są to najstarsze mury w przyziemiach Zamku Kórnickiego.

Burmistrz Miasta i Gminy Kórnik

Przemysław Pacholski